

บริการโทรคมนาคมในเวียดนาม : โอกาสเปิดกว้างสำหรับนักลงทุน

เศรษฐกิจเวียดนามที่ขยายตัวอย่างร้อนแรงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของเวียดนามคึกคักขึ้นพร้อมกับรายได้ต่อหัวของประชาชนที่สูงขึ้น ซึ่งมีส่วนกระตุ้นให้ชาวเวียดนามมีความต้องการสินค้าและบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตาม

ในบรรดาสาขาการผลิตและบริการของเวียดนาม **บริการโทรคมนาคม** นับว่ามีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีอัตราขยายตัวสูงเป็นอันดับสองของโลกรองจากจีน¹ โดยมีปัจจัยหนุนนำจากการขยายตัวของธุรกิจการค้าและบริการสมัยใหม่ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่รัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมในประชาคมเศรษฐกิจโลกมากขึ้น โดยตกลงที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนกับประเทศต่าง ๆ ผ่านข้อตกลงแบบทวิภาคีและพหุภาคี พร้อมกับการเร่งปรับปรุงกฎระเบียบภายในประเทศให้มีความโปร่งใสและคล่องตัว เพื่อเตรียมเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ในวันที่ 11 มกราคม 2550 นี้ ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนในธุรกิจบริการโทรคมนาคมในเวียดนาม จากเดิมที่กิจการโทรคมนาคมส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาครัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการโทรคมนาคมในฐานะกลไกผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ จึงริเริ่มและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเครือข่ายด้านโทรคมนาคมให้ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค ทำให้ปัจจุบันเวียดนามมีระบบส่งผ่านข้อมูลที่ครบถ้วนและหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะระบบสัญญาณดาวเทียม เคเบิลใยแก้วนำแสง (Optic Fiber Cables) และระบบคลื่นไมโครเวฟ จึงเป็นที่คาดว่าตลาดโทรคมนาคมของเวียดนามจะให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรองรับกิจกรรมทางการค้าและการลงทุนที่จะตามมาในอนาคต

ลักษณะการให้บริการโทรคมนาคมในเวียดนาม

การให้บริการโทรคมนาคมในเวียดนามประกอบด้วย 3 บริการหลัก ได้แก่ บริการโทรศัพท์พื้นฐาน บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วตามระดับการพัฒนาประเทศและความต้องการบริการติดต่อสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่ประชาชนเปิดกว้างในการรับเทคโนโลยี ทั้งนี้ รายละเอียดของบริการดังกล่าว มีดังนี้

- **บริการโทรศัพท์พื้นฐาน**

จากสถิติของ Ministry of Posts and Telematics (MPT) ของเวียดนามพบว่า ในปี 2548 มีผู้จดทะเบียนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐานในเวียดนามราว 6.5 ล้านเลขหมาย ขณะที่ความหนาแน่นของการมีโทรศัพท์พื้นฐาน

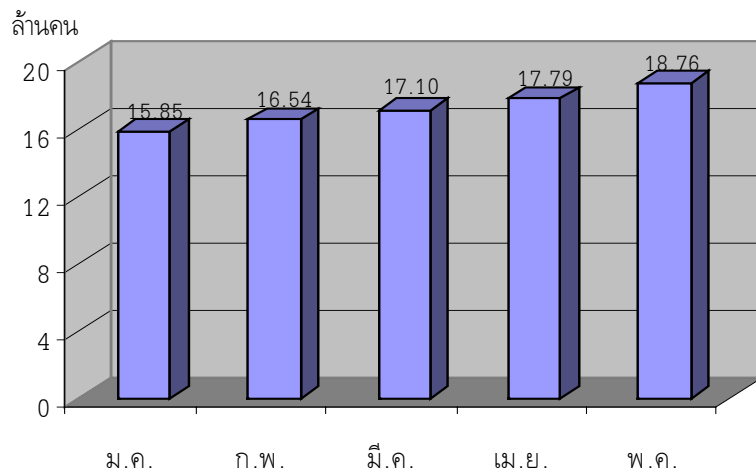
¹ ข้อมูลจาก International Market Research ของ <http://strategis.gc.ca>

(Teledensity)² อยู่ที่ประมาณ 15 เลขหมายต่อ 100 คน เพิ่มขึ้นจาก 11.4 เลขหมายต่อ 100 คน ในปี 2547 และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 45.3 เลขหมายต่อ 100 คน ภายในสิ้นปี 2552

- **บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่**

หลังจากเวียดนามเปิดรับเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี 2537 ล่าสุด ในปี 2548 มีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเวียดนามประมาณ 8.2 ล้านคน (คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ) ขยายตัวร้อยละ 75 จากปี 2547 ส่งผลให้ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเวียดนามในช่วงที่ผ่านมาขยายตัวเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 50 ต่อปี โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญจากการนำบริการใหม่ ๆ มาใช้ โดยเฉพาะเครือข่าย General Packet Radio Service (GPRS) และเทคโนโลยี 3G (Third Generation หรือยุคที่สามของเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่) ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สายผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ผู้บริโภคตื่นตัวและสนใจใช้บริการมากขึ้น ทั้งนี้ จากการคาดการณ์ของ MPT ระบุว่าผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเวียดนามจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 13.5 ล้านคน ภายในปี 2553

จำนวนผู้ลงทะเบียนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเวียดนาม ปี 2549

ที่มา : Ministry of Posts and Telematics, Vietnam

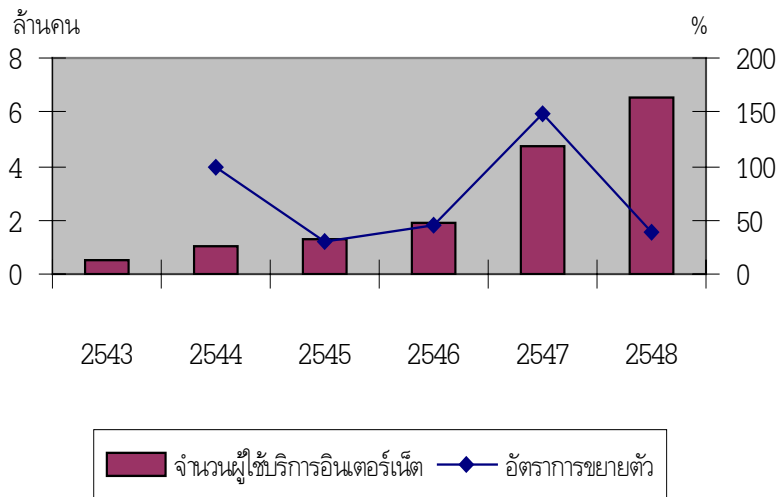
การขยายตัวของความต้องการใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้จำนวนผู้ลงทะเบียนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยรวมของเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดในเดือนพฤษภาคม 2549 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนสูงถึง 18.76 ล้านเลขหมาย และคาดว่าจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความหนาแน่นรวมของการมีโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเดือนพฤษภาคม 2549 อยู่ที่ระดับ 22.45 เลขหมายต่อ 100 คน เทียบกับระดับ 19.92 เลขหมายต่อ 100 คน ในเดือนมกราคม 2549

² Teledensity หมายถึง ความหนาแน่น (Density) หรือการเข้าถึง (Penetration) บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ซึ่งคำนวณจากจำนวนหมายเลขโทรศัพท์พื้นฐานคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากร 100 คน

- **บริการอินเทอร์เน็ต**

แม้ว่าการพัฒนาบริการอินเทอร์เน็ตของเวียดนามยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น และผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในชุมชนเมือง ขณะที่ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการในการใช้บริการ อาทิ อัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในระดับสูง โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอและครอบคลุมได้ไม่ทั่วถึง รวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 1.9 ล้านคน ในปี 2546 เป็น 4.7 ล้านคน ในปี 2547 หรือเพิ่มขึ้นราว 1.5 เท่าของปี 2546 และล่าสุดในเดือนมกราคม 2548 จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็น 6.5 ล้านคน สูงกว่าเป้าหมายจำนวน 3.2-4.0 ล้านคน ที่รัฐบาลเวียดนามกำหนดไว้ในแผนพัฒนาอินเทอร์เน็ต (Vietnam's Internet Development Plan) ในช่วงปี 2544-2548 ขณะที่จำนวนผู้ลงทะเบียนเพื่อใช้ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) ในปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 200,000 ราย หรือคิดเป็น 4 เท่าของปี 2547 พร้อม ๆ กับการที่ระบบดังกล่าวมีการพัฒนาความเร็วของการส่งข้อมูลระหว่างประเทศ (International Bandwidth) เพิ่มขึ้นเป็น 3,307 เมกะไบต์ต่อวินาที (Mbps)

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตของเวียดนาม ปี 2543-2548

ที่มา : Ministry of Posts and Telematics, Vietnam

ความต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็วตามระดับการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกัน ภาครัฐนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการบริหารงานทั้งของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ ภาคธุรกิจต่างหันมาใช้ระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการติดต่อประสานงาน การทำธุรกรรมทางการเงิน การขนส่ง รวมทั้งพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

ผู้ให้บริการโทรคมนาคมในเวียดนาม

ตลาดบริการโทรคมนาคมของเวียดนามกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเวียดนามเริ่มเปิดรับการแข่งขันจากบริษัทเอกชนทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการโทรคมนาคมหลักของเวียดนามในปัจจุบันยังคงเป็นรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ MPT และรัฐบาลท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญได้แก่

◆ **Vietnam Posts and Telecommunication Group (VNPT)** เป็นรัฐวิสาหกิจของเวียดนามซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่ที่สุดในประเทศ โดยมี MPT เป็นผู้กำกับดูแลและบริหารจัดการ นอกจากนี้ VNPT ยังเป็นเจ้าของสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เกี่ยวข้องและมีอำนาจในการออกใบอนุญาตให้บริการโทรคมนาคม VNPT มีบริษัทย่อยในรัฐวิสาหกิจ (State Company) จำนวน 8 บริษัท Joint Stock Company จำนวน 11 บริษัท และ Joint Ventures Company อีก 8 บริษัท VNPT ครองส่วนแบ่งตลาดบริการโทรคมนาคมสูงที่สุดในเวียดนาม และมีรายรับรวมร้อยละ 90 ของรายรับรวมของภาคบริการโทรคมนาคม บริษัทในเครือ VNPT ที่สำคัญ อาทิ

- **Vietnam Telecom Service Company (GPC หรือ Vinaphone)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2539 เป็นผู้นำตลาดในการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเวียดนามและครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุด ให้บริการในระบบ GSM 900/1800 นับเป็นเครือข่ายที่ให้บริการครอบคลุมมากที่สุดถึง 61 จังหวัด (จากทั้งหมด 64 จังหวัด) มีผู้ใช้บริการราว 3 ล้านคน

- **Vietnam Mobile Telecom Services Company (VMS หรือ MobiFone)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2536 เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM 900/1800 รายแรกของเวียดนาม ต่อมาในปี 2538 MobiFone ได้ทำสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจ (Business Cooperation Contract : BCC³) กับบริษัท Kinnevik/Comvik (Millicom) ของสวีเดน เพื่อรับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ความชำนาญทั้งด้านเทคโนโลยี การให้บริการ การบริหารเงินทุน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจุบัน MobiFone ครองส่วนแบ่งตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นอันดับสองรองจาก Vinaphone

- **Vietnam Telecom National (VTN)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2533 เป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมหลายประเภท อาทิ เครือข่ายเสียงส่วนบุคคล (Private Voice Network : PVN) สายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เช่า (Leased Line) และการประชุมทางไกลผ่านระบบ Video Conference เป็นต้น

- **Vietnam Telecom International (VTI)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2533 เป็นผู้ให้บริการโทรคมนาคมทุกประเภทที่เชื่อมต่อกับต่างประเทศ รวมทั้งส่งออกและนำเข้าเครื่องมือที่ใช้ในระบบเครือข่ายโทรศัพท์

- **Vietnam Data Communication (VDC)** ก่อตั้งขึ้นในปี 2532 เป็นบริษัทย่อยของ VNPT เป็นผู้ให้บริการหลักด้านอินเทอร์เน็ต มีส่วนแบ่งตลาดให้บริการอินเทอร์เน็ตกว่าร้อยละ 40

³ เป็นรูปแบบการลงทุนที่มีการทำข้อตกลงในการแบ่งปันความรับผิดชอบและผลกำไรระหว่างบริษัทเวียดนามและบริษัทต่างชาติที่ตกลงทำสัญญากัน โดยไม่มีข้อกำหนดเรื่องเงินทุนขั้นต่ำของบริษัทต่างชาติดังกล่าวแต่อย่างใด

- **Saigon Post and Telecommunications Services Corporation (SPT)** เป็น Joint Stock Company ที่มี VNPT ถือหุ้นร้อยละ 18 SPT ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน อินเทอร์เน็ต คลื่นวิทยุ โทรศัพท์ทางไกล ภายในประเทศและระหว่างประเทศผ่านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Voice over Internet Protocol : VoIP) เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Code Division Multiple Access : CDMA) และบริการไปรษณีย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

- **Cityphone** เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีเครือข่ายครอบคลุมเฉพาะในกรุงเทพมหานคร (เริ่มให้บริการในปี 2545) และนครโฮจิมินห์ (เริ่มให้บริการในปี 2546) เท่านั้น โดยใช้เทคโนโลยีแบบ Proprietary Network System (PNS) นอกจากนี้ ยังให้บริการด้านข้อมูลและอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

- ◆ **Viettel Corporation** เป็นบริษัทภายใต้การควบคุมของ Vietnam Military Electronics and Telecommunications ก่อตั้งขึ้นในปี 2538 เป็นบริษัทเอกชนซึ่งได้รับใบอนุญาตในการให้บริการวิทยุติดตามตัว (Paging) โทรศัพท์เคลื่อนที่ และเครือข่ายบริการโทรศัพท์สาธารณะ (Public Switched Telephone Network : PSTN) ปัจจุบัน Viettel ครอบงำตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นอันดับ 3 ในเวียดนาม มีผู้ใช้บริการราว 250,000 คน

- ◆ **Electric Telecommunications Company (ETC)** เป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของบริษัทไฟฟ้าเวียดนาม (Electricity of Vietnam : EVN) ก่อตั้งขึ้นในปี 2538 และได้รับอนุญาตในการให้บริการสายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เช่า VoIP เครือข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (Fixed Network) บริการอินเทอร์เน็ต (ISP, IXP) บริการเชื่อมต่อระบบภายในองค์กรด้วยอินเทอร์เน็ต (Internet Gateway Service) และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (CDMA 450 MHz)

- ◆ **Hanoi Telecom** เดิมชื่อ Hanoi Telecom Company ก่อตั้งขึ้นในปี 2544 ต่อมาาร่วมทุนกับบริษัท Hutchison Telecommunications ของฮ่องกง และเปลี่ยนชื่อเป็น Hanoi Telecom ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP, IXP) VoIP เครือข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่ (CDMA)

- ◆ **Vietnam Shipping Communications and Electronics Company (VISHIPEL)** อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Vietnam Marine Corporation ดำเนินกิจการติดตั้งและจัดการเครือข่ายโทรคมนาคมทางทะเลและชายฝั่ง นอกจากนี้ ยังให้บริการ VoIP และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในทะเลทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วย

- ◆ **FPT Telecom** ก่อตั้งขึ้นในปี 2531 เป็นกลุ่มบริษัทเอกชนด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเวียดนาม FPT ให้บริการอินเทอร์เน็ต สายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เช่า และบริการปลั๊กย่อยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันครอบงำตลาดบริการอินเทอร์เน็ตในเวียดนามราวร้อยละ 30

ปัจจุบันผู้ให้บริการเหล่านี้ต่างนำกลยุทธ์ทางธุรกิจมาใช้มากขึ้น โดยเน้นแข่งขันกันทั้งในด้านคุณภาพของเครือข่าย การขยายพื้นที่ให้บริการที่ครอบคลุมมากขึ้น การให้บริการที่หลากหลาย รวมทั้งการลดค่าบริการเพื่อดึงดูดผู้ใช้บริการ อาทิ การลดค่าธรรมเนียมการลงทะเบียนเลขหมายของ Vinaphone และ MobiFone จาก 300,000 ต้องเหลือเพียง 200,000 ต้อง หรือการที่ Cityphone เริ่มคิดค่าบริการขั้นต่ำที่ 30 วินาที เทียบกับผู้ให้บริการรายอื่น

ที่คิดค่าบริการขั้นต่ำที่ 1 นาที เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามยังเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนโดยเฉพาะบริษัทต่างชาติเข้ามาแข่งขันในตลาดได้มากขึ้น ทำให้ภาวะการแข่งขันของตลาดบริการโทรคมนาคมโดยรวมมีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจให้บริการโทรคมนาคมในเวียดนามยังมีช่องว่างในการทำตลาด ดังสังเกตได้จากการที่เครือข่ายของผู้ให้บริการรายใหญ่ อาทิ Vinaphone และ MobiFone ประสบปัญหาเครือข่ายเต็มในบางช่วงเวลา

การสนับสนุนของรัฐบาลเวียดนาม

การขยายตัวของธุรกิจให้บริการโทรคมนาคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลเวียดนามตระหนักถึงความสำคัญของบริการดังกล่าวในฐานะเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนปฏิรูปเศรษฐกิจ Doi Moi ที่รัฐบาลเวียดนามเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี 2529 ซึ่งต่อมาในปี 2545 Ministry of Posts and Telematics ร่วมกับ Ministry of Justice และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เสนอร่างพระราชบัญญัติไปรษณีย์และโทรคมนาคม (The Ordinance on Post and Telecommunication) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคมของประเทศ ซึ่งได้รับการอนุมัติในเวลาต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2545 ขณะเดียวกัน รัฐบาลเวียดนามได้ร่างกฎหมายลูกและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่ให้บริการด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมให้มีความโปร่งใสมากขึ้นพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในกิจการโทรคมนาคมและบริการที่เกี่ยวข้องมากขึ้นด้วย และล่าสุดในปี 2548 รัฐบาลเวียดนามได้อนุมัติแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศถึงปี 2553 และเตรียมการสำหรับปี 2563 (Strategy for Development of ICT Industries to 2010 with an Orientation to 2020) กฎระเบียบและเป้าหมายต่าง ๆ ที่รัฐบาลเวียดนามกำหนดขึ้นซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการบริการโทรคมนาคมดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและเป้าหมายของการให้บริการโทรคมนาคม

◆ **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศและโทรคมนาคมเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ** โดยเพิ่มประสิทธิภาพและความหลากหลายของบริการให้มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงค่าบริการให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามกำหนดเป้าหมายให้ทุกชุมชนเชื่อมโยงกันได้ด้วยเคเบิลใยแก้วนำแสงและระบบการส่งผ่านข้อมูลความเร็วสูงอื่น ๆ ภายในปี 2553

◆ **กำหนดเป้าหมายอัตราขยายตัวของอุตสาหกรรมสื่อสารและโทรคมนาคมไว้ร้อยละ 20-25 ต่อปี** รวมทั้งตั้งเป้าหมายรายได้จากอุตสาหกรรมนี้ราว 6-7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

◆ **กำหนดเป้าหมายให้ทุกหมู่บ้านมีโทรศัพท์ใช้ภายในปี 2553** โดยมี Teledensity (รวมโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่) อยู่ที่ 32-42 เลขหมายต่อ 100 คน

◆ **กำหนดเป้าหมายให้ทุกศูนย์การศึกษา (Education Center) ในแต่ละชุมชน และที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่งมีบริการอินเทอร์เน็ต** ขณะที่มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และโรงเรียนมัธยมทุกแห่งในประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยตั้งเป้าหมายสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25-35

ของประชากรทั้งประเทศ และสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งหมดในเวียดนาม ภายในปี 2553

- ◆ **เชื่อมโยงหน่วยงานรัฐบาลทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของรัฐบาล**
- ◆ **สนับสนุนผู้ใช้บริการโทรคมนาคมเอกชนรายใหม่เข้ามาแข่งขัน** โดยตั้งเป้าหมายส่วนแบ่งตลาดของภาคเอกชนให้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40-50 พร้อมทั้งเพิ่มความโปร่งใสของนโยบายการออกใบอนุญาตดำเนินการโทรคมนาคม และนโยบายจัดสรรการให้บริการเครือข่ายต่าง ๆ

ด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

นอกจากการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจบริการโทรคมนาคมแล้ว รัฐบาลเวียดนามยังปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเอื้อต่อการพัฒนาและดึงดูดการลงทุนในสาขาดังกล่าวมากขึ้น มีสาระสำคัญ ได้แก่

- ◆ **อนุมัติกฎหมายการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Transaction Law)** ในปี 2548 เพื่อรองรับและคุ้มครองการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ขยายตัวสูงขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2549
- ◆ **แยกกิจการไปรษณีย์ออกจากกิจการโทรคมนาคมอื่น ๆ** เพื่อความสะดวกและความคล่องตัวในการบริหารงาน
- ◆ **ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับบริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (Universal Telecommunication)** จากเดิมที่กำหนดให้ผู้ใช้บริการดังกล่าวต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547
- ◆ **ออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับการกำหนดราคาค่าบริการในธุรกิจบริการโทรคมนาคม** โดยลดค่าบริการในการใช้โทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์ระหว่างประเทศในส่วนของรัฐวิสาหกิจลง สำหรับอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตยังเป็นไปตามราคาตลาด ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อโน้มนำให้บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรคมนาคมเร่งพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนและรับมือกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น
- ◆ **พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและการป้องกันการผูกขาด (Competition and Anti-trust Law)** เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการลงทุนและรองรับการแข่งขันจากบริษัทเอกชนที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในอนาคตอันใกล้
- ◆ **อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในรูปแบบการร่วมทุน (Joint Ventures)** แทนการทำสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจ (BCC) โดยไม่มีข้อกำหนดเรื่องเงินทุนขั้นต่ำของบริษัทต่างชาติ แต่มีข้อตกลงในการแบ่งปันความรับผิดชอบและผลกำไร
- ◆ **ออกกฎหมายเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ** โดยอนุญาตให้รัฐวิสาหกิจสามารถแปรรูปเป็น Joint Stock Company ภายใน 4 ปี อีกทั้งกำหนดให้กระบวนการออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจมีความรวดเร็วและโปร่งใสมยิ่งขึ้น

การเปิดเสรีการลงทุนด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม

ปัจจุบันรัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญมากขึ้นกับการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจโลก ดังเห็นได้จากการจัดทำข้อตกลงทางการค้าการลงทุนกับหลายประเทศ รวมทั้งกลุ่มความร่วมมือต่าง ๆ ตลอดจนการเตรียมเข้าเป็นสมาชิก WTO ซึ่งกรอบกติกาต่าง ๆ ล้วนกระตุ้นให้เวียดนามหันมาให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีในธุรกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงบริการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ข้อตกลงสำคัญที่เวียดนามผูกพันเพื่อเปิดเสรีด้านบริการโทรคมนาคมกับประเทศ/กลุ่มประเทศต่าง ๆ มีดังนี้

1. ข้อตกลงการค้าทวิภาคีระหว่างเวียดนาม-สหรัฐฯ (The Vietnam-US Bilateral Trade Agreement)

เวียดนามได้ลงนามในข้อตกลงการค้าทวิภาคีกับสหรัฐฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2544 ครอบคลุมทั้งการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริการโทรคมนาคม อาทิ

- **อนุญาตให้มีการร่วมทุนเพื่อให้บริการ Value-added Services** (อาทิ E-mail, Voice Mail, Online Information) ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2546 โดยกำหนดสัดส่วนการถือครองกิจการของสหรัฐฯ ไว้ไม่เกินร้อยละ 50

- **อนุญาตให้มีการร่วมทุนเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider)** ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2547 โดยกำหนดสัดส่วนการถือครองกิจการของสหรัฐฯ ไว้ไม่เกินร้อยละ 50

- **อนุญาตให้มีการร่วมทุนเพื่อให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่** ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2548 โดยกำหนดสัดส่วนการถือครองกิจการของสหรัฐฯ ไว้ไม่เกินร้อยละ 49

- **อนุญาตให้มีการร่วมทุนเพื่อให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานทั้งโทรศัพท์ภายในประเทศ โทรศัพท์ทางไกลและโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ** ตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2550 โดยกำหนดสัดส่วนการถือครองกิจการของสหรัฐฯ ไว้ไม่เกินร้อยละ 49

นอกจากนี้ ยังมีข้อผูกพันด้านอื่น ๆ ได้แก่ ข้อผูกพันด้านภาษีสกุลการ ข้อผูกพันที่มีใช้ภาษีสกุลการ และข้อผูกพันด้านความโปร่งใสของการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับบริการโทรคมนาคม ดังนี้

ข้อผูกพันด้านภาษีสกุลการ : เวียดนามตกลงลดอัตราภาษีนำเข้าอุปกรณ์รับสัญญาณและแปลงสัญญาณแบบไร้สาย (Wireless receiving and broadcasting equipment) ลงร้อยละ 5-10 ภายในเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้

ข้อผูกพันที่มีใช้ภาษีสกุลการ : เวียดนามตกลงจะยกเลิกการจำกัดสิทธิในการนำเข้าอุปกรณ์โทรคมนาคมหลังจากที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้แล้วเป็นเวลา 3-8 ปี และจะยกเลิกการจำกัดสิทธิในการจำหน่ายหรือกระจายสินค้าดังกล่าวหลังจากที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้แล้วเป็นเวลา 8-14 ปี

ข้อผูกพันด้านความโปร่งใสของการดำเนินนโยบาย : เวียดนามกำลังอยู่ระหว่างกระบวนการอนุมัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินธุรกิจนี้โดยเฉพาะ

2. ข้อตกลงและข้อผูกพันในสาขาบริการโทรคมนาคมภายใต้ ASEAN

บริการโทรคมนาคมเป็นสาขาบริการที่ ASEAN ให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ ในการเปิดเสรี ปัจจุบันเวียดนามผูกพันการลดภาษีสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและโทรคมนาคมภายใต้ ASEAN จำนวน 325 รายการ และผูกพันการเปิดเสรีบริการด้าน Telex, Telegraph, E-mail, Voice Telephony และบริการ Electronic Data ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในราวปี 2551

3. ข้อตกลงการค้าบริการโทรคมนาคมภายใต้ APEC (Trade in Telecommunication Services within APEC)

เวียดนามผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมภายใต้แผนปฏิบัติการนานาชาติ (International Action Plan) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือของ APEC โดยข้อผูกพันที่สำคัญ คือ การปรับปรุงกฎหมายสำหรับการค้าบริการโทรคมนาคมและการเข้าสู่ตลาด

ข้อผูกพันฯ ของเวียดนามภายใต้ APEC แตกต่างจากข้อผูกพันฯ ภายใต้กรอบอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นข้อผูกพันโดยสมัครใจและไม่ผูกมัด (Voluntary and Unilateral) อย่างไรก็ตาม เวียดนามต้องทำการทบทวนข้อผูกพันฯ ดังกล่าวทุกปี รวมทั้งไม่สามารถกำหนดข้อบังคับใหม่ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดและการปฏิรูปสาขาโทรคมนาคม

4. การเข้าเป็นสมาชิก WTO

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก WTO ทำให้เวียดนามต้องปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับระเบียบของ WTO และผูกพันการเปิดตลาดบริการที่สำคัญ ได้แก่ การเงิน ประกันภัย รวมทั้งโทรคมนาคม ทำให้ผู้ประกอบการในเวียดนามต้องปรับตัวเพื่อแข่งขันกับธุรกิจต่างชาติ สำหรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบในการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของเวียดนามที่มีต่อภาคบริการโทรคมนาคม ได้แก่

- **ตลาดบริการโทรคมนาคมของเวียดนามจะแบ่งแยกชัดเจนขึ้นในอนาคต** ภายหลังการเข้าสู่ตลาดของบริษัทต่างชาติ เนื่องจากบริษัทต่างชาติจะเน้นลงทุนในกิจการที่มีกำไรมาก เช่น ลงทุนในพื้นที่ชุมชนเมืองและเขตอุตสาหกรรม ขณะที่ตลาดโทรคมนาคมในเขตพื้นที่ห่างไกลหรือชนบทจะได้รับการพัฒนาไม่มากนัก ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาชุมชนเมืองและชนบทมากขึ้น

- **การปฏิรูปกฎระเบียบช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ** โดยเฉพาะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับระบบโทรคมนาคมของประเทศซึ่งต้องใช้เงินลงทุนเป็นมูลค่าสูง รวมทั้งเปิดโอกาสให้เวียดนามได้เรียนรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและทักษะในการบริหารจัดการด้านการให้บริการโทรคมนาคมจากบริษัทต่างชาติ ซึ่งจะทำให้การติดต่อสื่อสารตลอดจนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของเวียดนาม อีกทั้งยกระดับความสามารถในการแข่งขันของเวียดนามในเวทีเศรษฐกิจโลก

- **ผู้ประกอบการในธุรกิจบริการโทรคมนาคมของเวียดนามต้องเผชิญกับภาวะกดดันจากการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น** ขณะที่ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโทรคมนาคมของเวียดนามยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการขาดแคลนเงินทุน เทคโนโลยี และประสบการณ์ทางธุรกิจ รวมทั้งคุณภาพของบุคลากรในด้านบริการ

โทรคมนาคม ทำให้บริษัทต่างชาติรวมทั้งธุรกิจโทรคมนาคมต่างชาติที่มีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ค่อนข้างได้เปรียบบริษัทท้องถิ่นของเวียดนาม

แม้ว่าเวียดนามมีปัจจัยเกื้อหนุนการขยายตัวของธุรกิจบริการโทรคมนาคม ทั้งในด้านปริมาณความต้องการใช้บริการที่เพิ่มขึ้น การสนับสนุนจากรัฐบาล ตลอดจนการเริ่มเปิดเสรีภาคบริการของเวียดนามที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้ามาของนักลงทุน ที่สำคัญ ได้แก่ **การควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ** ปัจจุบันการใช้อินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายระหว่างประเทศของเวียดนามยังถูกควบคุมและตรวจสอบโดยรัฐบาลเวียดนาม ทำให้ผู้ประกอบการและนักลงทุนที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจให้บริการดังกล่าวถูกจำกัดด้านความหลากหลายของบริการ นอกจากนี้ เวียดนามยังขาดแคลนบุคลากรด้านบริการโทรคมนาคมเป็นจำนวนมาก แม้ว่าประชากรเวียดนามจะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่ระบบการศึกษาของเวียดนามยังไม่เน้นสร้างบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมโดยตรง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเวียดนามได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน อาทิ การทบทวนบทบาทในการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมให้มีทั้งจำนวนและคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดีของนักลงทุนต่างชาติรวมทั้งนักลงทุนไทยที่จะเข้าไปขยายการลงทุนในธุรกิจดังกล่าว รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจำหน่ายอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ การให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ

มกราคม 2550